

Rapport

Datum: 10 februari 2006
Rapportnummer: 2006/043

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland op 28 september 2003:

- hem hebben aangehouden;
- niet direct getuigen hebben gehoord die voor hem een ontlastende verklaring zouden kunnen afleggen;
- hem onheus hebben bejegend door opmerkingen te plaatsen als "ik ben de baas" en "jij hebt maar te luisteren" of woorden van gelijke strekking.

Voorts klaagt verzoeker erover dat het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland zijn verzoek om schadevergoeding heeft afgewezen.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker was in de nacht van 27 september op 28 september 2003 in een klein café in Amsterdam. Op een gegeven moment kreeg verzoeker woorden met een vrouw die ook in het café aanwezig was. Deze vrouw was daar met een aantal vrienden aanwezig. Zij heeft het café vervolgens verlaten en heeft twee ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland aangesproken. Zij heeft de ambtenaren toen verteld dat zij door verzoeker in het café was geslagen. De ambtenaren hebben verzoeker aangehouden en overgebracht naar het politiebureau waar ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland hem als verdachte van mishandeling hebben gehoord. Verzoeker heeft de mishandeling ontkend en is de volgende dag in vrijheid gesteld. De zaak werd uiteindelijk geseponeerd, wegens "medeschuld benadeelde".

2. Verzoeker heeft op 10 januari 2004 een klacht ingediend bij het arrondissementsparket te Amsterdam over het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. Verzoeker klaagde erover dat hij was aangehouden en dat de ambtenaren geen getuigen hadden gehoord die voor hem een ontlastende verklaring konden afleggen. Verder klaagde verzoeker erover dat hij door de ambtenaren onheus was bejegend. Verzoeker gaf ook aan dat hij materiële en immateriële schade had geleden. Het parket heeft verzoekers klacht aan de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland (verder te noemen: klachtencommissie) doorgezonden. Op 26 januari 2004 heeft de klachtencommissie verzoekers klacht ontvangen. Vervolgens heeft de klachtencommissie het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland verzocht om een intern onderzoek te starten. De klachtbehandelaar van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland heeft naar aanleiding van verzoekers klacht een onderzoek gestart. Nadat dit onderzoek was

afgerond en een rapportage was opgesteld, heeft de klachtencommissie op 13 oktober 2004 haar advies aan de korpsbeheerder opgetekend. De klachtencommissie heeft de korpsbeheerder geadviseerd om de klacht over de aanhouding en het niet horen van getuigen niet gegrond te verklaren. Ten aanzien van de klacht over de bejegening, heeft de klachtencommissie de korpsbeheerder geadviseerd om zich te onthouden van een oordeel. Tot slot gaf de klachtencommissie de korpsbeheerder in overweging om de klacht door te sturen naar het verzekeringsbedrijf. De klachtencommissie gaf aan dat nu achteraf is gebleken dat verzoeker mogelijk het slachtoffer is geworden van een valse aangifte, het verzekeringsbedrijf kon nagaan of er gronden zijn om verzoeker een schadevergoeding toe te kennen.

Naar aanleiding van de interne klachtbehandeling heeft de korpsbeheerder op 25 oktober 2004 het advies van de klachtencommissie in zijn geheel opgevolgd.

Verzoeker heeft vervolgens op 20 november 2004 zijn verzoek om schadevergoeding nader onderbouwd. Verzoeker heeft deze schriftelijke onderbouwing van zijn verzoek om schadevergoeding gericht tot het verzekeringsbedrijf van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. Op 7 december 2004 heeft het verzekeringsbedrijf het verzoek om schadevergoeding afgewezen.

I. Ten aanzien van de aanhouding

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt bij de Nationale ombudsman erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland hem op 28 september 2003 hebben aangehouden.
2. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond en verwijst voor de onderbouwing van zijn standpunt naar zijn beslissing van 25 oktober 2004 waar het advies van de klachtencommissie deel van uitmaakte. De klachtencommissie adviseerde de korpsbeheerder om de klacht niet gegrond te achten omdat de betrokken ambtenaren, aldus de klachtencommissie, op grond van de verklaringen van aangeefster en haar vriendin verzoeker hebben kunnen aanhouden als verdachte van mishandeling.
3. Gedurende het onderzoek is het volgende vast komen te staan. Naar aanleiding van de aanhouding van verzoeker hebben betrokken ambtenaren een proces-verbaal van aanhouding opgesteld. Uit dit proces-verbaal blijkt dat zij werden aangesproken door een vrouw die in een zeer emotionele toestand verkeerde. Deze vrouw verklaarde tegenover de ambtenaren dat zij in een café onenigheid met een man had gekregen. Verzoeker bleek deze man te zijn. Zij verklaarde dat verzoeker haar bij haar keel had gegrepen en haar in het gezicht had geslagen. Haar vriendin beaamde haar verhaal. Hierop wilden de betrokken ambtenaren het café naar binnen gaan om verzoeker aan te houden. Op dat moment werden zij aangesproken door de bedrijfsleider die aangaf verzoeker voor de

betrokken ambtenaren naar buiten te halen. Nadat de bedrijfsleider verzoeker mee naar buiten had genomen, hebben de betrokken ambtenaren hem aangehouden ter zake van eenvoudige mishandeling.

Verder is gedurende het onderzoek gebleken dat het café ten tijde van het gebeuren druk was. Voorts blijkt uit de stukken dat de vrouw en haar vriendin nog bij het café waren toen verzoeker werd aangehouden.

Beoordeling

4. Het verbod van onrechtmatige vrijheidsontneming houdt voor bestuursorganen in dat zij buiten de bij of krachtens de wet bepaalde gevallen niemand zijn vrijheid mogen ontnemen. Ingevolge artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) (zie Achtergrond, onder 1.) wordt als verdachte aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten en omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit voortvloeit. Ingevolge artikel 53 Sv (zie Achtergrond, onder 1.) is in geval van ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit iedere opsporingsambtenaar bevoegd om een verdachte aan te houden.

5. Dat naderhand het beeld is ontstaan dat de aangeefster mogelijk een valse aangifte heeft gedaan, sluit op zichzelf niet uit dat de betrokken politieambtenaren ten tijde van de aanhouding hebben kunnen uitgaan van een redelijk vermoeden van schuld aan mishandeling. De aangeefster verklaarde dat verzoeker haar bij de keel had gegrepen en haar een klap in het gezicht had gegeven. Verder verklaarde een getuige ook hierover. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de betrokken politieambtenaren gelet op de verklaring van aangeefster en die van de getuige verzoeker in redelijkheid hebben kunnen aanmerken als verdachte van mishandeling. De betrokken politieambtenaren waren dan ook bevoegd tot aanhouding van verzoeker als verdachte van mishandeling. Gezien de omstandigheid dat de aangeefster en haar vriendin nog niet waren vertrokken en de kans op escalatie aanwezig was, is de Nationale ombudsman overigens van mening dat de betrokken ambtenaren op dat moment ervoor konden kiezen om verzoeker in het belang van het onderzoek naar dit strafbaar feit aan te houden en over te brengen naar het politiebureau voor nader onderzoek.

Al met al is de Nationale ombudsman van oordeel dat politieambtenaren gelet op de verklaring van aangeefster en die van de getuige verzoeker in redelijkheid hebben kunnen aanhouden als verdachte van mishandeling en dat de politieambtenaren op dat moment geen minder ingrijpend middel voorhanden hadden.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

II. Ten aanzien van het horen van getuigen

Bevindingen

1. Verder klaagt verzoeker erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland op 28 september 2003 niet direct getuigen hebben gehoord die voor hem een ontlastende verklaring zouden kunnen afleggen. Verzoeker stelt hierbij dat hij dan niet zou zijn aangehouden omdat zijn onschuld dan meteen zou blijken.

2. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond en verwees ook bij deze klacht naar de besluitvorming naar aanleiding van de interne klachtbehandeling. De klachtencommissie heeft de korpsbeheerder geadviseerd om de klacht van verzoeker om de volgende redenen niet gegrond te achten. Gelet op de verklaringen die waren afgelegd, concludeerde de klachtencommissie dat voor verzoeker ontlastende verklaringen er niet toe zouden hebben geleid dat ter plaatse zonder nader onderzoek had kunnen worden vastgesteld dat de verdenking tegen verzoeker elke grond miste.

3. Gedurende het onderzoek is het volgende naar voren gekomen.

Er waren nog mensen aanwezig toen de betrokken ambtenaren bij het café arriveerden waarin het een en ander zich volgens de aangeefster had voltrokken. Bij aankomst van de ambtenaren bleek dat de bedrijfsleider van het café bereid was om verzoeker naar buiten te halen zodat de betrokken ambtenaren hem buiten het café konden aanspreken.

Verzoeker stelt dat hij één van de betrokken ambtenaren vervolgens heeft verteld dat er binnen meerdere mensen waren die gezien hadden wat er was gebeurd. Verzoeker gaf toen aan dat de betrokken ambtenaren deze mensen moesten vragen wat er echt was gebeurd.

Gedurende het onderzoek is vast komen te staan dat de betrokken ambtenaren de bedrijfsleider niet ter plaatse hebben gehoord en evenmin andere getuigen dan de vriendin van de aangeefster.

Beoordeling

4. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven. Wanneer het gaat om de opsporing van strafbare feiten, is dit in eerder vermeld artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering te herkennen.

5. Zoals de Nationale ombudsman eerder heeft overwogen was de kans op escalatie niet uitgesloten en was er ten tijde van verzoekers aanhouding sprake van een redelijk vermoeden van schuld. De politieambtenaren waren niet gehouden meer informatie in te winnen alvorens verzoeker als verdachte aan te houden. De Nationale ombudsman is daarom van oordeel dat hier niet in strijd is gehandeld met het vereiste van actieve en

adequate informatieverwerving.

De onderzochte gedraging is ook op dit punt behoorlijk.

III. Ten aanzien van de bejegening

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er ook over dat ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland hem op 28 september 2003 onheus hebben bejegend door opmerkingen te plaatsen als 'ik ben de baas' en 'jij hebt maar te luisteren'.
2. De korpsbeheerder blijft bij hetgeen hij naar aanleiding van de interne klachtbehandeling ten aanzien van dit klachtonderdeel heeft opgemerkt. De korpsbeheerder nam naar aanleiding van de interne klachtbehandeling geen standpunt in omdat de lezing van verzoeker lijnrecht stond tegenover die van de betrokken ambtenaren.
3. Gedurende het onderzoek heeft betrokken ambtenaar K. een verklaring afgelegd. Hij heeft tegen een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman verklaard dat hij de woorden 'ik ben de baas' en 'jij hebt maar te luisteren' niet heeft geuit.

Beoordeling

4. In deze zaak lopen de lezingen van verzoeker en van betrokken ambtenaar K. uiteen. Volgens verzoeker heeft betrokken ambtenaar gezegd dat hij de baas was en dat verzoeker maar had te luisteren. De betrokken ambtenaar ontkent dit. Niet is gebleken van feiten of omstandigheden die de ene lezing aannemelijker maken dan de andere.

Om die reden onthoudt de Nationale ombudsman zich op dit punt van een oordeel over de onderzochte gedraging.

IV. Ten aanzien van de schadevergoeding

Bevindingen

1. Tot slot klaagt verzoeker erover dat het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland zijn verzoek om schadevergoeding heeft afgewezen.
2. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond. Hij verwees naar het oordeel van het verzekeringsbedrijf van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland dat het korps niet aansprakelijk is voor de door verzoeker geleden schade.

3. Gedurende het onderzoek is het volgende naar voren gekomen. De korpsbeheerder heeft in zijn beslissing van 25 oktober 2004 naar aanleiding van de interne klachtbehandeling aangegeven dat hij het verzekeringsbedrijf zou verzoeken om na te gaan of er wellicht gronden aanwezig zijn om verzoeker schadevergoeding toe te kennen. Verzoeker heeft op 20 november 2004 een specificatie gegeven van de door hem gestelde geleden schade. Hij heeft in totaal drie schadeposten opgegeven, namelijk een post ter zake van het honorarium van zijn advocaat ten bedrage van € 454, een post betreffende loonderving ten bedrage van € 108,70 en tot slot een post ter zake van het verblijf in een politiecel. Verzoeker heeft laatstgenoemde post niet nader in geldelijke bedragen gespecificeerd. Op 7 december 2004 heeft het verzekeringsbedrijf van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland verzoeker meegedeeld dat het niet zou overgaan tot vergoeding van de door verzoeker gestelde geleden schade. Het verzekeringsbedrijf deelde verzoeker in de eerste plaats mee dat vaststond dat verzoeker slachtoffer was geworden van een valse aangifte. Voorts overwoog het dat de klachtencommissie het standpunt had ingenomen dat de politie niet onzorgvuldig had gehandeld door verzoeker als verdachte aan te houden. Het verzekeringsbedrijf achtte het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland daarom niet aansprakelijk. Gezien het feit dat de korpsbeheerder in zijn beslissing van 25 oktober 2004 naar aanleiding van de interne klachtbehandeling heeft aangegeven dat hij het verzekeringsbedrijf zou verzoeken om na te gaan of er wellicht gronden aanwezig zijn om verzoeker schadevergoeding toe te kennen, merkt de Nationale ombudsman de afwijzing van het verzoek om schadevergoeding door het verzekeringsbedrijf aan als een beslissing van de korpsbeheerder.

Beoordeling

4. Het motiveringsvereiste houdt in dat het handelen van bestuursorganen feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering.

5. Het verzekeringsbedrijf van de regiopolitie Amsterdam-Amstelland heeft geconcludeerd dat het politieoptreden niet onzorgvuldig was. Daarmee is echter niet uitgesloten dat sprake was van een onrechtmatige daad. Volgens vaste rechtspraak van de Hoge Raad kan strafvorderlijk politieoptreden achteraf alsnog als onrechtmatig worden aangemerkt wanneer de verdenking die de rechtvaardiging vormde voor het optreden naderhand is komen te vervallen (zie Achtergrond, onder 2.). Anders gezegd: rechtmatige aanhouding van een verdachte kan later onrechtmatig zijn, namelijk wanneer blijkt van de onschuld van die verdachte. Nu het verzekeringsbedrijf tevens heeft vastgesteld dat verzoeker slachtoffer is geworden van een valse aangifte is de afwijzing van de schadeclaim in het licht van de zojuist bedoelde rechtspraak van de Hoge Raad niet zonder meer juist, althans niet begrijpelijk. Derhalve is gehandeld in strijd met het motiveringsvereiste.

In zoverre is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

De Nationale ombudsman zal de korpsbeheerder aanbevelen een nieuwe beslissing te nemen op het verzoek om schadevergoeding waarbij de rechtspraak van de Hoge Raad uitgangspunt moet zijn.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland is

gegrond ten aanzien van:

de afwijzing van het verzoek om schadevergoeding, wegens schending van het motiveringsvereiste.

niet gegrond ten aanzien van:

de aanhouding;

het horen van getuigen.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel ten aanzien van de bejegening.

AANBEVELING

De Nationale ombudsman geeft de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland in overweging een nieuwe beslissing te nemen op het verzoek om schadevergoeding met inachtneming van de jurisprudentie van de Hoge Raad.

Onderzoek

Op 22 december 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift, gedateerd 19 december 2004, van de heer W. te X, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland (de burgemeester van Amsterdam), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd de betrokken ambtenaren gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Zij maakten van deze gelegenheid geen gebruik. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Amsterdam over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Tijdens het onderzoek kregen de

korpsbeheerder en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Verder werden aan een betrokken ambtenaar nadere vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Verzoeker en korpsbeheerder deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 19 december 2004, met bijlagen over de interne klachtprocedure bij het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland.

Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 11 februari 2005.

Standpunt van de korpsbeheerder van 24 februari 2005, met bijlagen, waaronder afschriften van op deze zaak betrekking hebbende memo's, rapportages, mutatierapporten en processen-verbaal.

Reactie van verzoeker van 5 mei 2005, door de Nationale ombudsman ontvangen op 11 mei 2005.

Verklaring van betrokken ambtenaar K.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wetboek van Strafvordering

1.1. Artikel 27, eerste lid

"Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."

1.2. Dit artikel stelt aan de mate van verdenking niet de eis van een "ernstig" vermoeden, maar eist wél dat het vermoeden van schuld (het "gedaan hebben") moet steunen op feiten of omstandigheden en dat dit vermoeden bovendien naar objectieve maatstaven gemeten "redelijk" dient te zijn, dat wil zeggen "niet enkel in de oogen van den

opsporingsambtenaar doch redelijk op zichzelf' (Memorie van Toelichting). Een redelijk vermoeden alleen op basis van subjectief inzicht is niet voldoende.

1.3. Artikel 53, eerste lid

"In geval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden."

2. Uitspraken van de Hoge Raad

2.1. HR 14 januari 2005, NJ 2005/346

"4.3.2 Vooropgesteld zij dat de gewezen verdachte op grond van art. 6:162 BW schadevergoeding ter zake van het toepassen van strafvorderlijke dwangmiddelen kan vorderen, indien uit de stukken betreffende de niet met een bewezenverklaring geëindigde strafzaak van de onschuld van de verdachte en alsdan van het achteraf bezien ongefundeerd zijn van de verdenking blijkt, zodat hij ten onrechte als verdachte is aangemerkt."

2.2. HR 29 april 1994, NJ 1995/727

"3.5.2. Voorlopige hechtenis is onrechtmatig indien zij is ondergaan ingevolge een bevel dat is verleend in strijd met de wet (bijv. wanneer de gronden voor voorlopige hechtenis niet aanwezig waren) dan wel met veronachtzaming van fundamentele vereisten, zoals het horen van de verdachte waar dat is voorgeschreven (vgl. HR 12 februari 1993, NJ 1993, 524). Buiten deze gevallen is voorlopige hechtenis in beginsel rechtmatig, omdat zij wordt gerechtvaardigd door het bestaan van verdenking, dat wil zeggen dat uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig feit voortvloeit. Zulks is slechts anders indien achteraf uit het strafdossier - uit de einduitspraak of anderszins - blijkt dat de verdenking ten onrechte heeft bestaan (vgl. HR 26 januari 1990, NJ 1990, 794 en HR 23 november 1990, NJ 1991, 92)."